

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@bua.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Svenja Flasspöhler
Sensibel. Over de grenzen van de menselijke gevoeligheid
 Utrecht: Ten Have | 2022 |
 224 pp. | € 21,99

Weerbaarheid gevraagd

Het is de tijd van MeToo, Black Lives Matter, genderdiscussies en sensitivityreaders. De strijd om erkenning van benadeelde minderheden is heftig, evenals de gevoeligheden van degenen die hierdoor bang zijn voor verlies van hun privileges. Ook loopt de discussie hierover steeds meer vast. Hoe uit deze impasse te komen? Dat is de vraag die Svenja Flasspöhler, hoofdredacteur van het Duitse *Philosophie Magazin*, zich stelt.

Zij constateert dat inzake emancipatie de Tocqueville-paradox van toepassing lijkt te zijn: de gevoeligheid voor ongelijkheden neemt toe naarmate de gelijkheidstendens in de samenleving sterker wordt. Hoe geëmancipeerder we raken, hoe gevoeliger we zijn voor nog ongeëmancipeerde verhoudingen. Omdat we te gevoelig zijn geworden, hebben we weerbaarheid nodig. De mens dreigt een niet te stelpen open wond te worden. Maar hoe is weerbaarheid te oefenen, en wat is een goed evenwicht tussen gevoeligheid en weerbaarheid?

Flasspöhlers zoektocht naar een antwoord levert een wat geforceerd aandoende reis op door de geschiedenis van de westerse filosofie. Haar conclusie? Het oefenen in het kijken met de blik van de ander en het trainen van ons inlevingsvermogen maakt ons weerbaar. Het geeft ons minder lange tenen en bevrijdt ons van het in beton gegoten eigen gelijk. Weerbaarheid is zo bezien niet de vijand, maar het zusje van sensibiliteit. Alleen samen zijn ze opgewassen tegen de toekomst.

Gijs van Oenen
Culturele veldslagen. Filosofie van de culture wars
 Amsterdam: Boom | 2022 |
 319 pp. | € 29,90

Identiteitsstrijd

Samenlevingen kennen een orde. Sommige dingen zijn natuurlijk, andere niet. Dit doe je, dat niet. Als een maatschappij van industriële revolutie tot ICT-omwenteling telkens verandert – om maar een paar dingen te noemen: de indeling in standen en klassen wordt ondergraven; mannen gaan buiten de deur werken, gevolgd door vrouwen na de komst van koelkast en wasmachine; mobiliteit en migratie nemen toe; communicatiemogelijkheden breiden uit –, veranderen ook opvattingen over de juiste orde. Als het rijk der noodzaak steeds verder wijkt voor dat der vrijheid, is het onontkoombaar dat over verhoudingen tussen groepen van onderscheiden aard – sociaal-economisch, beroepsmatig, geslachtelijk, qua opleiding en afkomst – debat ontstaat.

Oorspronkelijk was de gedachte dat het een kwestie van een stukje inschikken was: er kwamen nieuwe opties en minderheden

bij. In de hedendaagse cultuuroorlogen zien we echter dat zelfbenoemde woordvoerders van die nieuwe ‘identiteiten’ – het begrip impliceert collectiviteiten – een aanval ondernemen op de algehele orde, en mediaal aldus razendsnel een plaats onder de culturele elite verwerven. Bepaalde onkritisch gesocialiseerden – zie: ‘woke’ – nemen anderen op de korrel. Over denkbewegingen binnen een tot voor kort marginale (filosofische) elite gedurende de laatste eeuw schreef Gijs van Oenen een laconieke, wervelend geformuleerde gekkiesgeschiedenis – hyperidealistische historiografie. De benodigde sociologische analyse ontbreekt helaas.

Hans de Bruijn

Wees sterk. Wees vriendelijk. Vier vrouwelijke politici van onze tijd: speeches en frames
Groningen: Historische Uitgeverij | 2022 | 150 pp. | € 19,90

Vrouwen, vriendelijkheid en daadkracht

In een vlot geschreven boekje analyseert Hans de Bruijn, hoogleraar bestuurskunde en specialist op het gebied van framing in taalgebruik, recente speeches van vier vrouwelijke politici: de Amerikaanse (sociaal)democraat Alexandria Ocasio-Cortez, de Duitse christendemocratische ex-bondskanselier Angela Merkel, de sociaaldemocratische oud-premier van Nieuw-Zeeland Jacinda Ardern, en de Estse liberaal-conservatieve minister-president Kaja Kallas. ‘Wees sterk, wees vriendelijk’ komt uit een redevoering van Ardern, maar is feitelijk op alle vier de vrouwen van toepassing. Te midden van de harde politieke werkelijkheid weten zij door hun woordkeus, verwijzingen naar hun eigen leven en de nadruk op de waarden van verbinding, vrijheid en familie de harten van velen te raken. Daarbij zijn ze in staat om vriendelijkheid naar personen en politieke daadkracht te combineren, zoals Ardern deed toen Nieuw-Zeeland in maart 2019 opgeschrikt werd door een terroristische aanslag op twee moskeeën.

Door de manier waarop De Bruijn zijn boek opbouwt – delen van speeches weergeven en ze van analyses voorzien – raak je als lezer onder de indruk van de kracht die van redevoeringen kan uitgaan en van de vaardigheid van de vier voornoemde vrouwen in dit opzicht. Opvallend is dat hun politieke achtergrond er dan niet toe lijkt te doen: al deze vrouwen verstaan de paradoxale kunst om met verwijzing naar hun eigen levens vooral het perspectief van anderen centraal te zetten en dit met kracht gepaard te laten gaan. In een slotbeschouwing vraagt De Bruijn zich af of dat slechts aan vrouwelijke politici voorbehouden is. Dat is niet het geval, maar deze vrouwen zijn er wel zeer bedreven in.

**Esther Captain,
Gert Oostindie en
Valika Smeulders (red.)**

*Het koloniale en
slavernijverleden van
Hofstad Den Haag*
Amsterdam: Boom | 2022 |
352 pp. | € 24,90

Opvissen van verloren geraakte slavernijgeschiedenis

Twee recente boeken in de groeiende serie aan publicaties over het koloniale slavernijverleden, toegespitst op respectievelijk Den Haag en Amsterdam. In 2021 verschenen ook al publicaties over andere steden, zoals *Slavernij en de stad Utrecht* en *Rotterdam in slavernij*.

Het boek *Het koloniale en slavernijverleden van Hofstad Den Haag* probeert de geschiedenis van vele kanten te belichten. In het boek komen onder meer de rol van Haagse elites en hun koloniale belangen en de betrokkenheid van het huis Oranje-Nassau bij het koloniale en slavernijverleden aan bod. Ook huidige Haagse burgers komen aan het woord. Volgens de schrijvers brengt de functie van Den Haag als stad van recht en vrede een extra verantwoordelijkheid met zich mee om haar rol in de koloniale geschiedenis te erkennen.

**Ramona Negrón en
Jessica den Oudsten**
*De grootste slaven-
handelaren van Amsterdam.*
*Over Jochem Matthijs en
Coenraad Smitt*

Zutphen: Walburg Pers |
2022 | 264 pp. | € 29,99

In *De grootste slavenhandelaren van Amsterdam* reconstrueren de historici Ramona Negrón (Universiteit Leiden) en Jessica den Oudsten (Radboud Universiteit) op basis van archiefonderzoek de moeizame reis van het slavenschip 't Gezegende Suikerriet en beschrijven ze de barre omstandigheden aan boord. Ze lazen allebei los van elkaar een notariële akte over dit slavenschip, hetgeen hen op het spoor zette van de eigenaren, Jochem Matthijs Smitt en zijn zoon Coenraad Smitt.

De verwachting is dat mede als gevolg van de digitalisering van oude archieven in de loop van de tijd nog meer elementen over het Nederlandse slavernijverleden boven water zullen komen.